

SZILÁGY-SOMLYÓ.

T Á R S A D A L M I H E T I L A P

A SZILÁGY-SOMLYÓ-VIDÉKI GAZDASÁGI-EGYLET KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden csütörtökön.

ELOFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 4 frt. Fél évre 2 frt Negyed évre 1 frt	Kéziratok vissza nem küldetnek. Hirdetéseket felvesz helyben a kiadóhivatal.	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Sz-Somlyón, az ev. ref. papi háznál, hova a lap anyagi és szellemi részét illető küldemények is czimzendők. Hirdetések jutányos árban. Bélyegdíj 30 kr.
--	--	---

Társadalmunk betegségei.

Társadalmi erőinket nagy mértékben igénybe veszik a kultur-egyletek, de a társadalmi erők forrása kimeríthetetlen, ha lelkes férfiak állanak e forrás mellé.

Ime hazánk legtekintélyesebb férfiai állottak élére pártkülönbőség nélkül egy eszmének. Mindnyájan elismerték szükségét annak, hogy közkerkölesi állapotunk fent és alant javításra vár.

Azok, a kik falun élnek s az egyszerű „romlatlan“-nak nevezett magyar köznép jellemét, lelkesülését ismerni tanulják: elborzadnak azon a raffinérián, melyet népiünk a törvény kijátszása s a mások megróvása körül naponta elkövet. Gyakori eset már falun is, hogy a férj átíratja ingatlan vagyonát a felesége nevére, — váltókkal üzérkedik, hitelműveleteket csinál, s a jóhiszemű hitelezőt kijátszani törekszik. A más vagyonát, érdekét s jogait nem tiszteli, — a hatóságokat, az urakat ellenségének tekintí s „ingyenélőknek“ titulázza, kik csak azért vannak, hogy a nép zsirján élődjenek. — Istenkáromlás, lopás, bírói zártörés, hamis esküvés csak akkor büni, ha rajtakapátja magát s megbüntetik érte; ha ki nem tudják, még inkább erény és dicsőség.

Ne gondolja a szives olvasó, hogy ez tulsötét kép a népéletből. Éppen nem! Kézzelfogható mindennapi történetek ezek a falusi életből.

Kétséget nem szenved, hogy a közmorál illetén alakulására nagy befolyással voltak és vannak a képviselő és egyéb választások. Azok a lelketlen kortesek kiméletlenül törték össze a nép előtt a tekintélyeket, sárba rántották és beszennyezték a becsületet, ocsmány gyanuba vették a legtisztább jóakaratot. S magok az urak, midőn a választóknál házaltak, velők

poharaztak, vagy fraternizáltak: nem gondolták meg, hogy veszélyes corruptiót óltottak be a nemzet testébe s hogy most már az urak is csak hivatalkeresők, ingyenélők a nép szemében!

A képviselő választások mellett sok egyéb választás is adja elő magát. Megyei bizottsági tag csak az lehet, ki egy hordó bort csapra ütítet s egy éjjel legalább itatja a választókat. Falusi bíró, kurátor sőt egy harangozó választás is korteskedéssel s eszem-iszommal van egybekötve. A ki ezt nem hiszi, vagy nem látja, — nem ismeri a nép életet. Tisztelet a csekély kivételnek.

Hogy a felsőbb osztályok közkerkölesi állapota sem nagyon vigasztaló — azt is tudjuk mindnyájan. A hivatalos sikkasztások, öngyilkosságok, a párbaj mánia mind igazolják, hogy a becsületről, morálról téves fogalmaink vannak. A hivatal hajhászat, a kényelemvágy, az urhatnáság, a pazarlás s több eféle gyarló indulatok és szenvedélyek megmételtyezték társadalmunk felsőbb rétegét is. A szalonok erkölcséről csak ritkán lebben fel a fátyol, de ha alá pillantunk, bizony ott is csak foltokat látunk.

A közmorál egyik öre volna a nyilvánosság organuma, a hírlapi sajtó, az irodalom. De bocássanak meg a sajtó munkatársai, ha én úgy látom, hogy ők is az árral usznak, — nem szembe állanak, hanem az ár hullámainra vetik magukat s csak néha döbbennek meg egymély örvény előtt! Sikamlós regények, arczipritó operettek, pikáns tárczaközlemények, — a törvénszéki csarnok izgató rovatai, egy-egy rablógyilkos hős lovaggá üttetése — ime ezek és ilyenek azon szellemi táplálékok, miket a sajtó nyújt ma a művelt embereknek.

Mit bizonyít az, hogy a Márkus könyve, a „Tisztességes asszonyok“ rövid év alatt három

kiadást ért? míg az írók és könyvkereskedők panaszszaal vannak tele, hogy nem kell a könyv! Endrődy Sándor költeményeiből alig kelt el néhány példány, míg a Dzsentri naptár, meg a Pikáus lapok mind elfogynak. Mit bizonyít az, hogy színházaink csak az operette cultusnak áldoznak s a történelmi drámákat évtizedes por lepi a könyvtárakban?

Kevés utánjárással könnyű volna kimutatni, hogy költőink s íróink egy része nem a szép, igaz, magasztos — hanem a pikántéria szolgálatában nyügözte le muzsáját!

Azt mondjátok ti költők, hogy a költészet ma nem az ábrándok ködében, hanem a földön jár s annak vére és husa van, vagyis lenni kell, hogy hatása legyen reánk, anyagi emberekre. Bocássatok meg, ha azt mondom, hogy a muzsának szárnyának kell lenni, hogy ne a föld porában és sarában, hanem a tiszta légkörben szabadon szárnyaljon s az emberek a magasba tekintsenek utána, — s ha néha a muzsa lejjebb száll hozzánk, hogy szárnyaival megérintse emberi érzelmeink tengerét, azt csak azért kell tennie, hogy magasba hozza szívünk tengerét. Csak az a költészet nemesít s adhat valódi gyönyört — mely a vallás forrásából meríti erejét. Arany János költészetén a vallás melege ömlik el, a biblia zamatja érzik költeményein s ez teszi oly kedvessé, oly nemesen gyönyörűvé őt.

De nem folytatjuk most tovább e tárgyat, nem akarunk visszaélni az olvasó türelmével. Csak annyit vonhatunk le mindebből, hogy igen is szükség van az erkölcsnemesítésre s azt társadalmi uton eszközölni minden lelkes hazafinak szép és nemes feladata. A nagyok példája buzdító hatással leend reánk nézve kicsinyekre. De az erkölcsnemesítés nagy munkájában vállvetve kell buzgólkodni a nép vezéreinek, a ta-

TÁRCZA.

Melancholia.

(Románból.)

Sötét felhők között ut nyíllott az égen,
A méla hold azon oly fehérén mégyen;
Ezer fáklya között oh aludjál, nyugodj’ —
Ezüst lepel takar s azurkék a sirod.
Mily szép mauzouleum a te sirod, mi szép
Éjnek királynéja, imádott királyné,
Mélán, elmerengve honol most az éjjel,
Föld felett egy fényes fátyol terül széjjel;
A lég sziporkázik s mindent fehérbe von
Épületet, romot fényes, néma sikon.
Örkődik a sirkert hajlott keresztyével,
Korhadt, bus fejfára setét bagoly száll fel;
Hangot ad a kolomp, inog a harangláb
És a sötét daemon légben haladva át,
Megérinté halkán fent a nagyharangot
És az olyan tompa, fájó hangot adott.
Romba’ van a templom.
Olyan néma, komor s fala olyan odon;
Törött ablakokon és ajtó nyílánon,
Hideg ősi szél fuj nedves éjszakákon.
Bent a templom falán s oszlopokon sorba’
Látszik fakult festmény időrongált nyoma.
Pap helyett egy tücsök ciripel az éjben,
Kántor helyett egy szű rág a falban mélyen.
A hitérzet festé templomba a képet,
Ez ültetett belém búbajos regéket,
Világ zaja között ezek mind elszálltak
S a mik megmaradtak csak bús, rideg árnyak.

Benső világomat hasztalanul nézem —
Ott egy lankadt tücsök ciripel az éjben;
Kezemet e szívre teszem, de hiában,
Serceg mint a szű a koporsó deszkában;
Ugy tetszik életem, hogy úgy folyik, szalad,
A mint elbeszéli egy idegen ajak:
Mintha nem is lenne, mintha én sem lennék,
Ki az a ki rólam mondja ezt a regét? . . .
Oda tartom fülem s szaván nevetek még,
Mint a más fájdalmán . . . Mintha halva lennék!

(Eminescu.)

Szamosujvárt.

A szigoru szolgabíró.

— Elbeszélés. —

Irta: Hamvai Sándor.

(Folytatás.)

Az lassanként meg is lágyult, lecsillapult s elég nyugodt hangulattal fogott az érkezett lapok olvasásához. A hivatalos levelek három-négy napig elheverték fölbontatlan az iroda-asztalon s akkor rendesen áthivatták a plébánost s az esküdttel hárman rövid két óra alatt keresztyül vágtak az egészen. Ennek a hivatalos ténykedésnek a neve aztán „kaláka“ volt, a melyet rendesen izletes vacsora követett s az elmaradhatatlan preference, vagy tárdli. Ki az ördögnek is volna kedve napról-napra itt görnyedni az íróasztal mellett s olvasni a falusi jegyzők körmönfont stylusában szerkesztett jelentéseket, melyek rendesen három sűrű oldalt tesznek ki s az utolsó négy-öt sorban van az egészeknek a quintessenciája? Különben a szolgabíró ur, mint afféle régi alkotmányos tisztviselő ki is fog rajtuk:

rendesen a jelentés végén kezdi az olvasást s úgy halad fölfelé a hivatalos lajtorján, a melynek a közepéről rendesen be lehet látni hosszát, szélét egyaránt

Most nem lévén „hivatalos nap“ az ebédre hívás még mindig ott találta a hírlapolvasás közt.

Mikor az ebédnél megjelent, vizsgálva a felesége arcát, azonnal leolvasta onnan, hogy a „derék“ Szabó Péter még sem került elő. Azért kedvetlenül fogott az evéshez; de nem akart tudni a dologról.

Ám a veszedelem magától is bekövetkezett. Mikor a sóba főttnél egyengetni kezdé kezében a villát, a szolgabíróné megszólalt:

— Épen most jöttek haza a cselédek.

A szolgabíró úgy tett, mint a ki nem hall most az egyszer.

— Nem került elő az a szegény ember . . . A faragó béres elnyomozta egészen a kisacsádi malomig; de itt nyoma veszett . . .

A szolgabíró nem állhatta meg, hogy egy maliciózus megjegyzést ne tegyen.

— Nem találta meg legalább a parton a zekéjét vagy kalapját?

— Nem értelek fiam?

— No hát az öngyilkosok rendesen hagynak valami jelt maguk után s ha már a vízbe ölte magát . . .

— Ugyan, várj fiam! szólt a szolgabíróné megnedvesült szemekkel. Ne légy oly kiméletlen . . . neked is vannak gyermekeid. Istenem, istenem!

A szolgabíró kedvetlenül toltá el maga elől a tányért.

— No ez a dolog igazán kezd már türehetlenné válni!

— Ne légy oly indulatos Pista! De lásd Marci

nitók és lelkészeknek, a sajtó munkatársainak, a honatyáknak s minden művelt embernek, és pedig nem csak szóval, hanem cselekedettel, jó példával is.

Minden országnak támasza, talpköve a tiszta erkölcs, mely ha megvész, Róma ledől s rabigába görnyed.“

A vallásos élet mozgalmaiból.

A szilágy-somlyói róm. kath. hitközség f. hó 20-án gyűlést tartott ft. Trusza Lajos esperes-plebánosnak elnöklete alatt. A gyűlés tárgyai voltak:

A mult évi számadás megvizsgálására kiküldött bizottság jelentése, melyből kitűnik, hogy a bevétel 820 frt 34 krt, a kiadás 745 frt 98 krt tesz; pénztár maradvány 74 frt 56 kr. A felmentvény a gondnoknak megadatott.

Ezután Veverán József ügyvéd mint a hitközség főgondnoka a következőkben terjeszti elő jelentését:

„Mélyen tisztelt közgyűlés!

Midőn főgondnoki tisztemről — melyet 5 és fél évig viseltem — tisztelettel lemondok — egyuttal a magam és előljáró társaim nevében tevékenységünk eredményét, bátor vagyok az alábbiakban előterjeszteni:

Mióta a mélyen tisztelt közgyűlés megtisztelő bizalma bennünket egyházunk és iskolánk ügyének élére állított, főtörekvésünk oda irányult, — hogy iskolánk annyira zilált anyagi viszonyai rendeztesenek. — Ebbeli törekvésünket teljes siker koronázta s bátran kinyilváníthatjuk, hogy a jó Isten után főpásztorunk segedelme mostani lelkipásztorunk fő-tisztelendő Trusza Lajos hathatós közreműködésével — leányiskolánk anyagi viszonyai teljesen rendezve vannak. — Figyelemmel kísértük hogy iskolánkban a tanítás mennyire felel meg a jelenkor kívánalmainak, s a vizsgák mily sikert mutatnak fel. — Erre vonatkozólag tapasztalatunk alapján jelenthetjük, mikép a tanítás kellő szorgalom és szaképzettséggel teljesítettett, — a mit a vizsgák kedvező sikere is bizonyít. E helyen felemlítendőnek tartjuk, hogy iskolánkban a növendékek számának szaporodása, iskolánk kibővítését, egy segéd-tanítónői állás rendszeresítését tette szükségessé, de minthogy beláttuk, hogy erre pénzalap szükséges — egy segéd-tanítónői fizetés alapjának összegyűjtéséhez fogtunk s valóban a fentebb jelölt célra a hivek adakozásából össze gyűlt 139 frt, mely összeg a helybeli takarékpénztárba helyeztetett gyümölcösztetés végett. — Kiemeljük továbbá hogy szeretett lelkipásztorunk főtiszt. Trusza Lajos esperes-plebános ur azon ünnepélyes ígéretet tette, hogy míg ő Somlyón plebános lesz, a fentebbi alaphoz minden évben 100 frttal fog járulni. Ezen nagy-lelkű adományért e helyen is mély köszönetünket nyilvánítjuk s az előadottakból kifolyólag azon reményünknek adunk kifejezést, hogy a hivek ismétlődő áldozatkészsége főpásztorunk remélhető segedel-

mével néhány év múlva iskolánkat kibővíthetjük és egy segéd-tanítónői állást rendszeresíthetünk.

A kántori lakot azon mérvben, a mint azt anyagi állásunk engedte kiigazítottuk — ennek végleges rendbehozását — pedig ez rendkívüli sürgős — azért nem eszközölhetjük, mert időközben orgonánk is teljesen elromolván, erre több mint 350 frtot kellett fordítanunk — s ezt a kántori lak javítására rendelt csekély alapból fedeztük. — Ezen kántori lak rendbehozását már jelzett körülményen kívül az is gátolta, hogy az e célra kirótt összeg nem lett behajtva — s még tetemes követeléseink kint vannak.

A templomba járó alsó sikátnak elzárását jogérvényesen kieszközlöttük s hogy a szándékolt elzárás nem foganatosított, ennek oka abban keresendő, hogy nem rendelkezünk az elzáráshoz szükséges kerítések és egyéb építmények felállítására szükséges pénzerővel. A gymnasiumi épület és teleknek a magas kincstár nevére — saját céljaira való átírása tekintetében főtiszt. Trusza Lajos urral a szükséges lépéseket megtettük s fáradozásainkat fényes siker koronázta.

Végül kiemeljük, hogy működésünk ideje alatt nyerte meg egyházunk önkormányzati jogát; rendes számadásokat hoztunk be, közgyűlésünk jegyzőkönyveit rendeztük s egy bekötött könyvbe iktattuk be.

Mindazt mit tettünk kötelességünk volt megtenni, — s ezért köszönetet vagy elismerést senkitől sem várunk.

Midőn működésünk rövid vázlatát s az eredményt tisztelettel előadtuk, egyuttal vagyunk Sz.-Somlyón, 1889. január 20. a mélyen tisztelt közgyűlésnek alázatos szolgálai: Veverán József főgondnok. Schönstein Ferencz.

Harmadik tárgyal az algondnok és jegyző választás tüzetett ki. Algondnoknak Ruszka István 14 szavazattal megválasztott, ki azonban sok elfoglaltsága miatt ezt el nem fogadhatja, a közgyűlésnek beléje helyezett bizalmát megköszönte. Ezután Némethy Zsigmond és Schönstein Istvánra történt szavazás, de minthogy mindkettő 8—8 szavazatot kapott, a közgyűlés sorshuzás útján ejtette meg a két jelölt közötti választást; az algondnoki állás ez uton Schönstein Istvánnak jutott, ki miután szintén nem fogadhatván el a megtisztelő állást, Némethy Zsigmond lett az algondnok. Az egyháztanács jegyzőjévé Hulimka Sándor e b. lapok társszerkesztője 23 szavazattal választott meg.

A tizenkét egyháztanács tagnak szótöbbséggel az alább következő hitközségi tagok választottak meg: Hubert József, Ruszka Ignác és István, Kedves György, Farkas Ferenc, Schönstein Ferenc és István, id. Páskuj István, Retezár János, Lisztay Imre, Merk János és Pocsvájler István.

Végül elnök betérjeszti Szilágy-Somlyó város róm. kath. autonom hitközség részletes eljárási szabályait.

Egyéb tárgy nem lévén, az értekezlet berekesztetett.

Fölvilágosodott korunk barbárai.

Az „Egyetértés“ egyik közelebbi számában ezt a pár sort olvastam: „Taylorvillében egy Henderson nevű állatorvos azzal mulatott, hogy 44 béklyóba vert lovat bemázolt vitriollal és gyönyörködött a kinlódásokon. A kegyetlen embert bíróság elé állították és állatkinzás miatt huszonnyolc év fegyházra ítélték. Az amerikaiak ezt az ítéletet nem tartják szigorúnak“ Eddig az idézetem lap. Kétszer is elolvastam s elmélkedtem. Valóban borzasztó súlyos ítélet. De nézzük közelebbről a dolgot.

A Teremtő minden állatnak adott fegyvert, hogy magát ellenségeivel szemben védelmezze; az embernek az ész, ez a kétélű fegyver jutott. Sok mindenfelét gondolt ki a „teremtés koronája“, hogy az állatok fegyverét magával szemben tehetetlenné, ártalmatlanná tegye. Nem így az állat, a mely nagyon sok esetben beadta a derekát, s megadással viseli a reá rakott jármot — terhet. Eddig minden rendjén, mert az állat arra való, hogy az embernek szolgáljon. Nem hagyható azonban szó nélkül az a körülmény, mikor az ember lealacsonyítja magát, meg feledkezik méltóságáról s a szegény védelem nélkül való állatot kinozza.

Boldog Amerika! a hol 28 évi börtönnel sújtják az ily elaljasodott embert!

Hol állunk mi, holl áll különösen városunk. Itt bátran és büntetlenül akár agyon is kinozhatja valaki az állatokat, nem törődik velök senki. Jól van-e ez így? Dehogyan van jól!

Segíteni kell a bajon okvetetlenül.

Mert az már igazán borzasztó, az amerikai esetet százszor is felülmúló kegyetlenség, a mit egy néhány, de mit mondok, kivétel nélkül minden számárhajtó szamaraival elkövet.

Ezek a szamaraiaknál százszorta haszontalanabb teremtmények nap nap mellett annyira kinozzák boldogtalan páraikat, hogy egy gyengébb idegzetű ember nem képes nyugodtan végig nézni, hogyan ütik, verik, rugják, szurkálják őket. — De elég ebből ennyi. Nem hiszem, hogy van Sz.-Somlyón csak egy ember is, a ki egy ilyen torturának szemtanuja ne lett volna. S mit tett, mit tehetett? Figyelmeztette a „höst“, a ki azután még dühösebben káromkodott s ostorának, vagy dorongjának boldogabb végével biztatta szegény szamarait.

Állatvédő egyesületünk nincs; addig is, a míg lesz, legyen minden polgár állatvédő, s ha az illető hatóság egész komolyan és szigoruan fog fellépni, hiszem, hogy rövid idő múlva alább fog hagyni az illető baromi érzésű emberek virtuskodása.

Elég lesz egyelőre az illetőt egy-két napra, egy hétre, két hétre, majd egy hónapra elcsukni, esetleg pénzbírságra is ítélni. Ha a mesterember megbeszéli szerszámát, becslje meg az ilyen barbár is kenyérkeresőjét s ne tartsa folytonos izgalmomban a járókelőket.

s. i. l.

A materializmus.

Korunk áramlata — sok jel arra mutat — határozottan a materializmus, az anyagiaság felé hajlik, míg az idealizmus, az eszményiség mindinkább háttérbe szorul. A materializmus annyira háttérbe szorította az idealizmust, hogy ma már nevetséges színben tűnik fel az, ki az idealizmus magasztos esz-

— Fogja s menjen Isten hírével. Ez elég lesz, a míg elő kerül és most menjen.

A szolgabíróné szelid, szemrehányó tekintetet vetett férjére és gyöngéden kivezette a síró-rívó asszonyt minden jókat sugdosva annak fülébe. Levezette a lépcsőn s maga eresztette ki az utcaajtón.

— Ne féljen semmit jó asszony! Meg lesz a maga fia mielőbb. Csak ne aggódjék!

Mit beszéltek aztán együtt a szolgabíróval, mit nem, csak hogy a Zsuzsi szolgáló éppen azokra a szavakra lépett be egy csomó tányérral a szobaajtón, mikor a szolgabíró ingerülten mondta;

— Na már most a pandurokkal kerestetem fel a bitangot!

A Zsuzsira, ki egyébként szívesen elenyelgett egy-egy hegyes bajszu pandur legénnyel, ezuttal oly megdöbbenőleg hatottak e szavak, hogy a kezében levő összes tányérokat leejtve, azok ezer darabban gurultak széjjel a földön.

A szolgabíró kedvetlenül csapta helyre a széket és szó nélkül távozott az irodába s ottan rendeletet írva a csendbirtoshoz, nem sokára hallatszék parancsszava az udvaron, a mint a parádés kocsinak átadta az iratot.

— Azonnal ülj lóra és elviszed ezt az írást a városba tekintetes Dugó Balázs csendbirtos urhoz. Értetted? ... Ne kiméld a lovat!

Ő maga pedig bezárkózott szobájába s a lapok közé temette magát. Az nap nem is vacsorált, úgy feküdt le, még a válaszszaal visszatérő parádés kocsisal se akart szóba állani. A plébános ur és esküdt ur hiába jött össze a „kaláka“ napjára. Majd holnap! Most beteg a tekintetes szolgabíró ur.

(Folyt. köv.)

se került elő. Maguk a cselédek se sejtik, hova lett!

— No hát az is öngyilkos lett! Felmászott a toronyba s ott a harangkötélre felakasztotta magát. Punktum!

— Na, ne figurázz fiam! Tudod, Marci önértetes ember volt.

— Igen a. Kivált mikor egy félmeszelylyel többet ivott a kelletinél. Ez a jámbor férfiú meg (az imént rosszul mondtam) aligha nem egy spirítusos hordóba ölte magát ... Kerestessd meg csak Mózsínál.

— Voltak ott is ... de nincs ott; nem látták tegnap óta.

— Csodálatos igazán!

Ezalatt künn a folyosón rövid szóváltás halatszék, Zsuzsi a konyhaszolgáló és egy idegen nő hang között, a melynek az volt a vége, hogy az ajtó sebtén feltárult s egy szegényes ruhába öltözött öreg parasztnő nyomult be rajta, a ki Zsuzsi hasztalan iparkodott darócánál fogva visszarángatni, míg végre is kipirult arccal, csatavesztetten vult hátra, míg a paraszttasszony egyenesen a szolgabíróig törve utat, ott térdre borult s keserves zokogás közt kulcsolta át lábait.

— Keljen fel jó asszony, keljen fel szabadkozék a szolgabíró megütödvé, hasztalan iparkodva térdeit a görcsösen belekapaszkodó kezeiből kiszabadítani.

— Ó nem, nem! ... Csókolom kezét, lábát a tekintetes szolgabíró urnak! ... Ooooó! ... Én vagyok annak a szerencsétlen szülőtnék, annak az ártatlan lelki fiúnak ... az én egyetlen fenntartómnak, a kin kívül árva vagyok, mint a szélnek eresztett égi madár ... én vagyok a Szabó Péternek a szülő anyja! Én istenem, hogy ezt is meg kellett érnem, hogy az én fiamat örökös rabságra

vigyék, hát vasajtó alá tegyék, mint egy gyilkos haramiát. Ooooó! Inkább haltam volna meg akkor ...

A szolgabíró az idegrázó jelenetnek jónak látta végit vetni azzal, hogy az asztalon lévő szervétával szépen lefogta az asszony száját. De még ennél is nagyobb baj volt az, hogy a nagy sirást látva az asztalnál ülő szolgabíróné és a négy apró gyermek egyszerre kezdtek reá a sirást s ebből olyan éktelelen zavar támadt, a melynek felfogására éppen öt szervéta s ugyanannyi kéz kellett volna még.

— Csend legyen már! szolt a szolgabíró nagyot dobantva lábával. Hisz ez mégis skandalum! ... No ne sirjon jó asszony, hisz a maga fia él, ki az ördög tenné őt két vasajtó alá. Hisz ez valóságos örülség! Maholnap én is futok már ...

— A Kis-Kecskés Pálné mondta instálom, a ki felébredt a szekérszörgésre, mikor vitték. Ooooó!.. Kinézett az ablakon s látta a szép holdvilágnál, hogy két pandur között ül hátul a fiam ... az én drága egyetlenem ... ooooó!

— Hogy az ördög vinné el azt a haszontalan Ókrös Pálnét, vagy mit ... Egy szó sem igaz belőle. Legyen csak nyugodtan jó asszony! Az igaz, megpirongattam a fiut; de nem lesz semmi bántódása ...

— Hol van hát alásan instálom?

— Hja, azt már nem tudom. Én nem foghatok minden embert a fülénél fogva,

— Oóó! Csak úgy mondja azt a tekintetes ur ... tudom én. Az éjjel is egy oldal szalonát vittem a vállamon; nagy gyászt jelent az! ... Ne is tessék engemet ámitani ... mert ... ooooó!

— Na jó asszony, fakadt ki a szolgabíró, elég legyen ebből ennyi. Nem tartozik hinni nekem, de én se magának hazudni ... Ezer ördög! Hisz ez mégis sok!

A szolgabíró kivette tárcáját s öt forintot adott az asszony kezébe.

méit hangoztatja. Csak annyit mondjanak rólad: „idealista vagy“, már ez által el vagy ítélve jobban, mintha embertársaid verejtéken szerzett pénzét könyelműen elpazaroltad volna.

Pedig idealizmus nélkül nincs magasbatorító vágy, nincs lelkesedés, mely a nagy tettek szülője. Idealizmus nélkül nincs vallás, mely a legtisztább idealizmus, nincs költészet, nincs erény, nincs becsület, egyáltalában semmi sincs, a mi az embert emberré teszi, felemeli azon polczra, melyet a teremtetett lények közt el kell foglalnia. Materializmusra, az anyagi szükségek kielégítésére képes az állat is, míg idealizmusra egyedül az ember képes s azon emberek, kikben nincs idealizmus, csupán annyiban különböznek az állattól, hogy nem járnak négy lábán.

A materializmusnak egyedüli kuforrása a gyomor, melyet kielégíteni sohasem lehet, mert mennél több és jobb táplálékot kap, annál finnyásabbá és válogatósabbá lesz. Így van a materializmussal is. Mennél inkább terjed ennek eszméje, az anyagiasságnak mennél több kellékeit megszerezzük, az emberiség annál telhetetlenebb, annál boldogalacsonyabb lesz. Mert a boldogság nem a gazdagságtól, nem az anyagi jólétől függ, hanem a megelégedéstől, ezt pedig csak az idealizmus adhatja meg.

Az az általános elégedetlenség és boldogtalanság, mely mindenütt uralkodik, a materializmusra vezethető vissza. Ez szülte a szocializmust, kommunizmust, anarchizmust, mind olyan törekvéseket, melyek a létező társadalmi rend felforgatását czélozzák, hogy a romok felett diadalt üljön a fejletlenség és kapzsiság. Az emberiség elvesztette hitét, bizalmát, vallásosságát, a jövőbe vetett reményét, — csupán valami nagy vihartól várja a dolgok jobbra fordulását, mely vihar, ha bekövetkezik, nem hogy javítani fog a helyzeten, sőt még azt is megsemmisíti, a mi jó a multból a jelenre maradt, melyet örökségül kellene áthagyni a jövőre.

Egyedül az idealizmus tanainak terjedése volna képes az emberiség bajain segíteni, de ezt manapság hiába várjuk, mert a mai korszellem már a gyermek kebeléből kiöli az idealizmust, ennek himnuszát mielőbb lerázza a lélek, hogy fásulttá és csüggetteggé váljék.

Fájdalom, annál inkább terjed a rideg materializmus, a haszonlesés, a kenyéririgység, az erkölcsi sülyedés tana.

A fásult szív, a megtört lélek nem tud szembeállni az élet viharával s nem tud megállni az egyenesség és becsület útján. Innen van az öngyilkosságok és erkölcsi bűntettek mai nagy száma, mely szám rögtön apadást mutatna, ha nemes idealizmus hevítene a kebleket.

Ezért kell a közoktatásnak ebben az irányban is hatni, mert a nemes, idealisztikus gondolkodás, melyet a tanuló az iskolában helyesnek, jónak ismer fel és mely nem áll okvetlenül ellentétben az ugynevezett gyakorlatiassággal, szövétnél fog szolgálni neki az életben is.

Különfélék.

* **Szilágy-Somlyó város képviselő-testülete** január hó 21-én rendkívüli közgyűlést tartott, következő tárgysorozattal: A kir. adófelügyelő f. év 923 sz. a. átirata az 1887. évi adófelügyelőv. kezelése és lezárása tárgyában. Polgármester előterjesztése a békebírói tisztességéről való lemondásról. A Wesselényi Egylet átirata egyleti tagok gyűjtése iránt. Juhász József felebbezése polgármester 4402. sz. a. határozata ellen. Jolbei József fizetési előleg engedélyezése iránti kérelme. Gyulai Endre ellenőrző fizetési javítás iránti kérelme.

* **A helybeli** ipartanodai bizottságnak mult vasárnap megtartani szándékolt gyűlése azon okból, hogy a bizottság tagjai közül sokan más, e napra összehívott gyűlésben vettek részt, — elmaradt. Jövő vasárnapra d. e. 11 órakor annyiaval inkább sziveskedjenek a t. bizottsági tagok a gymnasium II. osztályu termébe összejönni, mert az iskola belélethez tartozó fontos tárgyak elintézésén kívül alelnök és biz. jegyző választása is kitűztetik a napi rendre. Sz.-Somlyó, 1889. jan. 22. Az elnökség.

* **Tűzoltó bál.** A február hó 2-án megtartandó tűzoltó bál ugy anyagi mint erkölcsi sikerére nézve már jó eleve a legjobbnak ígérkezik. Az előkészületek nagyban folynak s nemcsak városunk közönségének kiséri meleg érdeklődése a tűzoltók bálját, hanem a vidék is, s méltán, mert a derék egyesület megmutatta azt a vidékkel szemben is, hogy veszély idején gyors segítséggel, az összetartás tüzeinek melegével siet a veszélynek kitett embertársak megmentésére és soha sem eredménytelenül, mert tüzzel oltott mindig tüzet. Legyen szabad nekünk itt a sajtó útján ujabbán is kifejezést adni azon óhajunknak: vajha senki el ne maradna — nem pusztán táncolási szempontból, — hanem különösen azért, hogy az anyagi és erkölcsi támogatással buzdítsa a derék együletet magasztos feladatának mindig oly hiv betöltésére, mint a milyennel eddig találkoztunk.

* **Lesz már** állandó dal- és zeneegyletünk. Szűkebb körben régóta képezi már a megbeszélgetés tárgyát az, hogy miképen lehetne összehívni állandó dal- és zeneegyletet; legujjabban nagyobb dimenziókat nyert e kérdés megoldása. Vasárnap délután 4 órára Lukácsffy Ödön ügyvéd ur gyűlést hívott össze a város-

háza egyik termébe. A megjelent érdeklődők élénken foglalkoztak az ügygyel és sikeresen, mert már pénteken meg is kezdik a tanulást. Az eszme kétségteleenül nagyon szép, csak férfias kitartás kell hozzá, s győzelemre is van akkor juttatva. Hogy mily bő forrását fogja képezni ez kis társadalmunk élénkítésének és sok jótékony cél emelésének, azt mutatják más városok példái, hol a zene és dal gyökeret verve föltartóztathatatlanul vonja maga után a közönség tetszését s elismerését, és sok jó ügy diadalát.

* **A csizmadia ipartársulat** szombatn tartotta meg évi nagy gyűlését Vererán József jogügyi tanácsos jelenlétében s Nagy Ferencz elnöke alatt. A mintegy 70 tagból álló társulat erős, szerves egészet képez. Az évi jelentésből a társulat örvendetes haladása vehető ki. Az anyagiakra nézve elég azt jelezni, hogy készpénz készlet 1040 frt van; az erkölcsi sikert pedig köztudomás szerint ama határozott, erélyes föllépés is növelte, melyet a társulat a szomszédos városok hetivásárain való árusítás megszorítása, illetőleg a helybeli hetivásároknak a szomszédos iparosok javára történt kiterjesztése ellen indított meg. A gyűlés a jogügyi tanácsosnak s az elnöknek fáradságtalan működésükért jegyzőkönyvbe is iktatandó köszönetet is szavazott meg s bizalmával újra kitüntette a tisztviselőket.

* **Dinamit.** Egy ökörítői napszamos embernek f. hó 20-án feltűnt, hogy olasz vasuti munkások a szilágyvárosi vasúttöltése árkába valami tárgyakat dobáltak. Kíváncsiságot kielégíteni kutatni kezdett s a szerencsétlen azt találta meg, mit legkevésbé keresett. Az árokban ugyanis három darab dinamit töltényt talált, melyeknek belsőjét másként nem sikerülván meglátnia — nem is gyanítva minő veszedelmes portékával bánt — haza vitte s baltájával akarta felválni. A töltény felrobbant s a szegény embernek hasán életveszélyes sérüléseket ejtett. Gyógykezelés véget a sz.-somlyói megyei kórházba szállíttatott. Ezen eset újabb izgatottságban tartja vidékünket. Némelyek a megyei alispán ellen közlelebről elkövetett aljas merényletre vonatkozó vizsgálat tévutra vezetésére czélzó ténny, mások egy újabb a vasut ellen való merényletet vélnek ebben lapangani. Csendőrségünk rögtön a helyszínén temett s a nyomozás erélyesen folyik.

* **A Szilágyvármegyei Wesselényi-Egylet** tagjait iratkoztak ujabbán: Berde Sándor, ref. lelkész r. tag (Vérvolgy); ifj. Ferency András ivén: Zilahról Hochsinger Zsigmond, Balogh Miklós, Halász Dezső, Balogh Gyula, Kürthy Károly, Szizyártó György és ifj. Ferency András, r. tagok; Szeőke Bálint, kir. tszéki elnök gyűjtőivén: Zilahról: Szeőke Bálint, alapító tag; Cserevenyák Gyula és Péntek Lajos, r. tagok; Károssy Jenő gyűjtő ivén: Szilányi István r. tag; Károssy Jenő, Deák Miklós, Ligeti Mór, Dr. Radnay Miksa és Bignió Béla pártoló tagok; Kálmán Menyhért, Benkő Mariska ő nagysága gyűjtőivén: Sz.-Csehből Kasza István, Mezey Mór, Rác Mátyás, Barra Károly, Diószeghy Albert, Kincses Dezső, Lenhardt Vilmos, Antal Ferenc, Sneider József, Fráter János, Bartha Lajos, Lengyel Miklós, Karutsay József, ifj. Tráger Károly, Goldstein Lajosné, Goldstein Lajos, Zelinszky Gyuláné, Versényi Miklós, Domokos Andor, Dr. Goldstein Farkas, Kálmán Menyhért, Kálmán Menyhért, továbbá Kohn Mór (Lele), Jakab Lajos (Vérvolgy), Mezey Pál (Benedekfalva), Mózes Ferenc, (Szamos-Széplak), Goldstein Adolf (Mutos), Stern Elek (Monó) r. tagok és mint pártoló tag: Lebovits Bernát (Sz.-Grah). Z. Kiss Lászlóné ő nagysága gyűjtőivén: Sz.-Csehből Boér Miklós, Grencser Mihály, Donogán Albert, Ady János, Horváthy Miklós, Szabó György, Goldberger Albert, Grósz Lipót, Félegyházy Lajosné, Gerő Lajos, Stern Simon, Kiss Adolf, Kertész István, Verebelyi Mihály, Nagy Sámuel, Diószeghy Albertné, r. tagok; Bodnár Dániel G. O. Milkó Károly, Sándor őrsvezető, Thorma István, Hánausz János, Gyalui Mihály, Nagy Géza, Friss Jakab, Grünwald Mari és Witman István, pártoló tagok. Zilah, 1889. január 11. Kiss Emil, egyl. titkár.

* **Szerencsétlen esés.** Egy 13—14 éves leányka kedden a sikos utcán oly szerencsétlenül esett el, hogy lábát törte. Figyelmeket ez reánk nézve, hogy addig míg több baleset elő nem adja magát házaink elejét fűrészpárral vagy hamuval hintsük be, mi által az iskolákba járó kis gyermekek épségben maradását legjobban biztosítjuk szemben a pár nap óta annyira sikos uttal.

* **Téli sport.** Nagy Domokos a krasznai járás főszolgabírája ismeretes a vadászat sport kedveléséről; a lehető alkalmakkor rendez egy-egy hajtást, a mi a vidék birtokosságának örömeire szolgál, mert bizony a vaddisznók elhatalmasodásukat nem egyszer megmutatták. E hó 20-án városunkból is csatlakoztak egy páran a vadásztársasághoz; de ez uttal úgy látszik a dúvadak neszét vették az üldözési szándékuknak, a hajtásba egy se került be, csupán két nyul fizette meg életével a fúradásigot.

* **Az idei regale.** Az állami italmérési jövedékről szóló törvényjavaslat legfontosabb határozatai már ez évi február 1-én életbe lépnek Budapest és Pozsony városok belterületeinek kivételével. Errevaló tekintetből a pénzügyminiszteriumban valamennyi kir. adóhivatalhoz és pénzügyi közeghez intézendő utasítás dolgoztatott ki, mely néhány nap mulva fog közrebeszéljattani. Ezen utasítás értelmében ez évi február hó 1-től a szesz italoknak kis mértékben való előrusítása — Magyarországon a Királyhágón innét 50 literen tul az erdélyi részekben 56.59 literen tul tartalmazó hordókban teljesen szabad a kereskedés és forgalom, — csakis a pénzügyi hatóság engedélye mellett történhetik. Ezen engedélyért kell folyamodnia minden kereskedőnek, anyagnak, fűszer-, vegyeskereskedőnek, cukrásznak és kávésnak, egy szóval mindenkinek, a ki kis mértékben szesz italokat árusítani akar, legkésőbb ez évi február 15-ig az illetékes pénzügyigazgatóságokhoz. A folyamodvány első íve 1 frtos, minden további íve 50 kros bélyeggel látandó el. A folyamodványban kitüntetendő az engedélyt-igénylő neve, lakása, foglalkozása, üzleti helyiségének megnevezése, az italknak névszerinti elősorolása, magyar állampolgárságának vagy községi illetőségének bizonyítéka. A kiállítandó engedélyre megkívántató 1 frtos bélyeg a folyamod-

ványhoz csatolandó. Egy folyamodó kaphat több engedélyt is, de a többi üzlet számára üzletvezetőt köteles tartani. Az engedélyt a pénzügyigazgatóság adja meg nem határozott időre, s a kiállított engedélyekről anyakönyvek vezetendők. Denaturált szesz árusításáért külön engedély kérendő ki. Az engedély más személyre át nem ruházható. Minden helyiségváltoztatás idejénkorán bejelentendő. A pénzügyi közegek kötelesek ügyelni, hogy az egészségre ártalmas italok ne árusíttassanak. Az italmérési illetékek 3 osztályba soroztatnak és azonkívül az üzletek terjedelméhez képest külön 3 alosztályba foglaltatnak. A kivétő és felszólamlási bizottságok megalakítására részletes intézkedések vannak felvéve. A kimért szesz italokért a törvényben megállapított mérési adó lesz fizetendő, a mely adót azonban ez év végéig az adóköteles fél az eddig jogosított regálé-tulajdonosoknak, illetőleg bérlőknek tartozik fizetni. A bírságösszegek is ez év végéig a regálé-tulajdonosok, illetőleg bérlőknek jogukban áll folyó évre a kis mértékben árusítókkal italmérési adójukra nézve bizonyos átalányösszegekben megegyezni.

* **Mit tegyünk,** hogy tyukjaink télen is tojjanak? E kérdésre egy amerikai gazda a következő feleletet adja: Nem akarja mondani, hogy azon gazdasszony, ki tyukjait télen át az istálló szögleténél levő létrán engedő éjszakázní, s nem ad nekik egyebet, mint a mit a sertés-vályuból felszedhetnek, nem kap télen is egy pár tojást. De tény az, hogy a gazdasságban november-től májusig a tojás igen ritka. Meleg menhelylvel és kellő táplálékkal ellátott tyukok az ősszel megkezdett tojást a télen sem hagyják félbe. Ez főképen az etetéstől függ. A tyukok eledelére többnyire kukorica szokott lenni, minthogy ez legolcsóbb és legkényelmesebb, azonban bár sok zsirt adván, az állatokat melegen tartja is, fehérjében és phosphorsavas sókban igen szegény. A tyukoknak különböző magvakat és főzött, meleg dara alakjában kaphatják naponta. A legtöbb gazdasságban van felesleges tej, mely a tolyó tyukoknak szintén igen jót tesz. Használható a főtt burgonya és répa is összetörve és kukoricadarával keverve. A tyukok különösen kedvelői a káposztának és répának fejlődésük bármely fokán, s nyersen is minden nap szívesen megeszik, ha kaphatják. Amerikai tyuktenyésztők a káposzta által oly szép eredményt értek el a tojó tyukoknál, hogy sokan tyukjaik számára külön rúknak el káposztát. A hentesek és mészárosoknál kapható hushulladékok megbecsülhetlen anyagot szolgáltatnak a tojás-képzéshez, és a mi fő, mindenütt csekély áron megszerezhetők. A tyuk tulajdonképen nem egyéb mint egy tojáskészítő-gép, melyet, ha tőle sok készítményt várunk, bőven el kell látni a szükséges nyersanyaggal. Bő és a tojásképzést előmozdító táplálék mellett a tyukok télen át is elég tojást szolgáltatnak, mikor pedig a tojás ára legnagyobb szokott lenni.

C S A R N O K.

Aranka.

(Egy agglegény naplójából.)

Szeptember 8.

Hm. Már kaszírno. Csinos és kedves teremésnek látszik. Valóságos észbontó szemei vannak. Azt hiszem, nem magyar leány. A kiejtéséről ítélve, németalföldi lehet. Melyik városból? Azt már nem tudom. Pedig szeretném. A jeunesse dorée ugy körül zsongja, mint nyáron a légy a cukordarabot, de ugy látom ügyesen viseli magát. Tartozkodó. Igaza van. Kényes helyzete van egy ilyen kaszírónak. Minden kifent hajú ripók azt hiszi, hogy „feketé“jével egyszersmind jogot váltott magának ahhoz, hogy a leánynak szépeket mondjon, pikántériákkal csipdesse. A mai ifjuság! Egyik önhittebb, butább a másiknál. Oda terpeszkednek a karfára, hegyesre huzzák azt az egy pár szőrszállból álló bajuszokat s ugy bámulnak bele egész nap a nagy tükrökbe. És az a folytonos bolond kacagás. Zsebkendőjük ki-lóg a külső zsebből, hogy lássák a selyme. Ezek a társadalom oszlopai. Szegény, szegény társadalom...

Szeptember 10.

T.-ből való és még csak egy-két hónapja van Budapesten. Milyen ezüst, csengő hangon kacag! Azok a csókolni való gödröcskék ilyenkor az állán és azon a gömbölyű arcán. Nem affektál. Olyan-nak mutatja magát, mint a milyen valóban: naiv és eszes. Tegnap valaki megakarta az állát csipni, de az olyat ütött legyezőjével a tolakodó kezére, hogy csak ugy csattant. Szerettem volna azt a bitangot széttépni. A kávéház ma is zsufolásig tömve volt. Az emberek kezdenek a zöldből haza szállingózni. Még csak egy két nap és vége a szabadságnak. Nem tudom, mi az, de még sohasem fogtam ilyen nehezen a munkához.

Szeptember 14.

A lakástadónóm ma tréfásan azt kérdezte tőlem: „hát csakugyan nem házasodik meg sőha?“ Mintha kést döfött volna a szívembe. Ebéd után egy óránál tovább nézdegéltem magamat a tükörben. Megíjédtam magamtól. A hajam szürkül, a szakállamban pedig itt-ott egy-egy fehér csomó van. Termetem, arcom körülben még megjárja. A vén asszonyom mondása bogárként zümmög az agyamban. Vederemo!

Szeptember 16.

A tanítás megkezdődött. Egy csomó neveletlen pipes száju gyerek van a kezem alatt. Hogy tombolnak, hogy lármáznak! De miért is ne? Hát nem mindegyik annak az utnak az elején áll most a mit mi életnek nevezünk és a mit ilyenkor olyan szé-

pen tudunk kiszínezni? Egyik sem tudja még, hogy ez az ut a legtöbb esetben egy pocsolyában végződik. Boldog ifjúság! Istenem add vissza ifjúságomat?.

Szeptember 20.

Tegnap haját vágattam. Együttal már a szakállamat is megegyengettettem. Az embernek így egészen más kinézése van. Igazán olyan torzonborz is volt már a szakállam, akár az őserdő. Így azok a fehér tincsek sem látszanak meg benne. Tizenkét év óta ma kentem meg először a hajamat. Nem tudom, mi az, egy pár nap óta olyan izgatott vagyok. Valami belső láz vett rajtam erőt. Talán csak nem leszek beteg? — Ma egyik tanítványomtól azt kérdeztem: „mi az magyarul amo?” „Én szeretek” — mondá a kis nebuló és egészen nyugodtan nézett rám. Le kellett a szememet sütni. Valami sajátságos, csiklandós érzés futotta át tagjaimat.

Olyan valamit éreztem, mintha hangyák mászkáltak volna a testemen. Egész nap ott motoszkál a fejemben ez a kis szócska. Majd egy égi angyal édes, lágy szavát hallom, majd meg úgy zakatol. mint egy kovács műhely pörölye. „Szeretek”, milyen különös szép hangzású szó ez. Igen! ettől az elhatározásomtól nem tágitok. Holnap vagy holnapután hozzá is fogok. Irok egy könyvet a magyar nyelv zengzetességéről. Nagy furort fog csinálni. Tudom bizonyosan. Ez az izgatottság addig majd csak el fog mulni. Holnaptól kezdve hideg víz kúrát használok. Ez fog, ennek kell használnia.

Szeptember 27.

A kura két napig tartott. Mind hiába! . . . Tegnap éjjel felriadtam álmomból. Iszonyu rossz álmom volt. Az arcom még egészen nedves volt, mikor felébredtem. Azt álmodtam, hogy Aranka meghalt. A gyászmenetet nem kísérte senki. Metsző, hideg szél fújt és én egyedül mentem a szegény leány koporsója után. Szívem a nagy fájdalomtól majd megszakadt. — Igen, igen én szeretlek? Kell, akarom, hogy az enyém légy. Mi közöm hozzá, hogy mi vagy, hogy hol ringott a bölcsőd! Hiszen én téged, egyedül csak téged szeretlek! — Egészen nyugodt lettem, mióta tudom, hogy mit akarok. Sokszor úgy érzem magamat, mintha szárnyaaim nőttek volna. Muki, Muki mi lett belőled! Ha nem szégyelnéd magadat, ugrálnál a szobában, mint egy bakfisch, a kinek megengedték, hogy felvegye a hosszú ruhát . . . Eh mit. A legszegényebb, a legszerencsétlenebb embernek életében is van egy örömsugár. Talán utoljára még ez ablakokat is becsukjam, hogy a szerencsének egy porszeme se juthasson be hozzám? — Nem. Megragadlak és itt tartalak magamnál örökre, te édes örömöm . . .

Szeptember 28.

Igy. Lakásom már volna. Nagyon szép lakás. Első emelet. A kerti szoba lesz a dolgozó szobám, a mellette levő a hálószobánk. Az utcait szalonnak fogjuk használni. Igazán mennyi élet lesz ez. Ugy örülök neki már előre, mint a kis gyermekek a Jézuskának. Elképzelni sem tudom, mit fog Aranka mondani, ha oda vezetem és megmutatom neki ezeket a szép dolgokat. Azután így fogok hozzá szólni: „Nézd, ez itt mind a tied, ráadásul még én is.” . . . A háziasszonyom mintha sejtene valamit. Mindég olyan furcsán rázza a fejét, ha a szobámba jön. Holnap beszéllek Arankával.

Október 3.

Beszéltem vele. Hanem az igazat megvallva, a dolgot még sem volt bátorságom előhozni. Aztán tudja az Isten, az a kedves gyermek mintha egy pár nap óta egészen megváltozott volna. Szemeinek réveteg tekintete valami nagy belső bánatot látszanak kifejezni. Elvesztették azt a szelid, mosolygó természetüket. Hányszor akartam ma neki mondani: „No szólj, beszélj! Mond meg nekem bánatod okát. Hiszen minde fájdalomra a világon van ír. Csak a tiedre ne volna?! . . . Szólj, talán enyhíthetek rajta.” — Oh ti ostoba, buta, utálatos könyvek ti, melyek minden életenergiámat kiszívtátok csontjaimból! Utállak benneteket. Mi hasznokat veszem most? Némák vagytok mind ugy-e? Némák és buták, mint a hal. Hát soha se érjek célzt? Még mindig emészszem magamat, folytonosan küzdve saját érzelmeimmel? Meddig legyek még az önön magam guntyárgya? Nem, ez tovább így nem tarthat. Tegye, a ki tudja. Holnap eldől minden.

Október 6.

Megtörtént. Aranka már nem szabad. Ez tette őt az utóbbi időkben gondolkodóvá! Vaknak kellett lennem. Hát nem ott ült-e a kiválasztott velem egy asztalnál napról-napra? És én nem láttam semmit. Könnytelt szemekkel köszönte meg a jó leány megtisztelő ajánlatomat . . . Mi szükségem van nekem erre! Többet tettél nekem, jobban megbántottál — bár akaratlanul — oh leány, mint bárki más a vi-

lágón. De haragudni mégsem tudok rád. Képedet szeretném szívemből kitépni, de hasztalan minden fáradságom. Az álmom, a ködkép eloszlott. Legyen! Az iskolában a gyepőt egy kissé rövidebbre kell fognom. Az utóbbi időkben sokat engedtem meg nekik. A gyerekek a fejemre nőttek. Ugy érzik magukat, mint a verebek a kenderföldön.

Márczius 4.

Ugy lett, a hogy történnie kellett. Az én tavalyi őszi álmom vegválósult. Keserű való. Mikor a természet elhalt, a te szerencséd kivirágzott és most, mikor a rügyek újra hajtani kezdenek a tavaszi friss, dagadó bujaságtól, te elmentél. Oh te lerázott, hideg, merev levele te az élet fájának! — Szerelem . . . családság . . . bűn . . . halál, milyen durva utálatosság érzik ki ezekből a szavakból! Oh csak mondtad volna legalább nekem helyzetedet! Milyen másképp lehetett volna ez mind. A te életed napja is felsütött volna még egyszer neked és — nekem. Léted virágzott volna. De mi is hajtott téged hideg, zivataros éjben a Duna partjára? Ki, mi is ösztönzött téged arra, hogy a hid karfáin keresztül magadat a csöndesen tovább hömpölygő hullámok közé vedd? Egy démon van éjjel az emberekben. Ez üzi, hajtja, ösztökéli a rosza. Nincs egy éber szem, mely fölötted örködnék, nincs egy kéz, mely feltartóztatna — elmerülsz. Most ott fekszel hidegen, megdermedve a folyamsir porondos fenekén. És én?

Elő veletek ti könyvek, kiket egy bolond órámban félre dobtalak. Gyertek elő ti egyetlen, igaz barátai az élet terheivel elborított embereknek, kik nem ismertek gazságot, hűtlenséget — és mentsetek meg. Tudomány! te égi ajándék, működj, dolgozzál és feleltesd velem őt.

„Aequum memento rebus in arduis servare mentem.” Csöndesebben vén phisoloph, te sohasem érezted, mit tesz az a szív, egy hevesen verő, egy érző szívet a sárba taposva látni . . . Igazán nevetséges . . .

Ujhely Géza.

Szerkesztői üzenetek.

Szamosújváriának. For ever! Nagyon örvend a mester! Emil hol van? Tudassa velem. Cs.)

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

Nagy László.

Társ-szerkesztők:

Csák Alajos és Hulimka Sándor.

Hirdetések.

Egyéves önkéntesi tanfolyam.

A legjobb hírű debreczeni katonai előkészítő iskolában egy éves önkéntesi tanfolyamot tartok fenn, oly ifjak számára, kik közép iskolát nem végeztek, mégis hadkötelezettségüknek mint egy éves önkéntesek óhajtanak eleget tenni és az egyévi szolgálatra képesítő vizsgára előkészülni akarnak.

A védtörvény értelmében ezen vizsgára mindenki jelentkezhet, előképzettséget nem kell kimutatni.

A vizsga jó eredményeért kezességet vállalok; a tanfolyam 3 hónapig tart, elvállalok oly ifjakat is, kik már a jövő 1889-ik évben jönnek sorozás alá.

Bővebb felvilágosítást programmal által szerezhetsz vagy szóbelileg (Debreczenben, Piacz, 1828. sz.)

Debreczen, 1888. november 25.

Somogyi Vilmos,
igazgató.

7—7

Árlejtési hirdetmény.

Kegyé községében az ottani gr. kath. egyház részére építendő templomra 4506 frt kiáltási ár mellett árlejtési árverés tüzetik ki. Kegyére a lelkészi lakhoz 1889. évi február hó 17. napjának d. e. 11 órájára.

Árlejtetni szándékozik az árlejtés megkezdésekor 450 frt bánatpénzt tartoznak készpénzben, takarékpénztári könyvben, vagy bérzei papírban letenni.

Az építési terv, költségvetés és részletesebb feltételek iránt felvilágosítást nyerhetni Fülepp György urnál Tasnádon.

Kegyé, 1889. január 20-án.

1—1

Az egyházi előljáróság.

Vendéglő bérbeadás.

Széplakon, Biharmegyében az ugynevezett nagy vendéglő f. évi ápril 24-től kezdve 3, esetleg 6 évi tartamra 2 hold beltelek és 9 hold szántó és kaszálóval együtt bérbe kiadó.

A kiadás feltételei, ugyszintén a bérlet díj-szegéről is felvilágosítást nyújt alólirt tulajdonos.

Széplak, 1889. január 18.

1—2

Steiner Lőrincz.

4589—1888. tkkvi sz.

Árverési hirdetmény.

A kir. kincstárnak Márkus Flórián ügygondnok által képviselt Gile Nuc a Petri mint néhai Gile Petru a Petri ismert örököse Szilágyi Lázár ügygondnok által képviselt ismeretlen örökösök elleni végrehajtási ügyében a bírói árverés 26 frt 70 kr. adótarozás ennek a kielégítésig járó 6% kamatai, 1 frt 30 kr. adóbehajtási illeték, 4 frt 80 kr. végrehajtási, 5 frt 50 kr. árverés-kérsi és a további költségek erejéig ezen elrendeltetvén határidejűl 1889. év február 5-ike délelőtt 10 órai megkezdéssel a zilahi kir. törvényszék területén fekvő Váralja községéhez kitzetetik; az árverési feltételek pedig a következőkben állapittatnak meg.

I. Elárvereltetnek szükségesegetére a kikiáltási áron alól is végrehajtást szenvedő id. Gile Petru a Petru váraljai 6. sztkvben A I. 1—6. r. 195. 7. 43. 95. 106. 114. hrsz. ingatlanok s a 195 hrsz. ingatlanon levő ház 807 frt, továbbá az ezen ingatlanokhoz felerészben tartozó ugyanazon tkvben A I. r. 108. hrsz. vizimalom 160 frt kikiáltási árban.

II. Árverelni szándékozik (kivétel nélkül) tartoznak a kikiáltási ár tizszázötölját készpénzben vagy ova-dekképes értékpapírban a bírósági kiküldött kezéhez bánatpénzü előre letenni; avagy az annak előzetes letétbe helyezéséről nyert elismervényt átadni.

III. Legtöbbet ígérő köteles a vételár felét a leütéstől egy, másik felét, melybe a bánatpénz is beszámítandó, újabb egy hónap alatt, mindenkor 6% kamattal a sz.-somlyói m. kir. adó mint letéthivatalnál a letétkezelési szabályrendelet szerinti eljárással befizetni.

A többi árverési feltételek ezen bíróság telekhivatalába és a váraljai községi előljáróságnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kir. járásbíró, mint tkkvi hatóság. Sz.-Somlyón, 1888. november 3-án.

MILE MIHÁLY,

1—1.

kir. járásbíró.

5547—1888. telekkvi sz.

Árverési hirdetmény.

A kir. adókinestárnak Gince Gavrilla ismeretlen örökösei s ismert örököse Gince Gavrilla elleni végrehajtási ügyében a bírói árverés 56 frt 47 és fél kr. tőke, ennek a kielégítésig járó 6% kamatai, 2 frt 8 kr. adóbehajtási, 5 frt 65 kr. végrehajtási, 5 frt 50 kr. árverés-kérsi és a további költségek erejéig ezen elrendeltetvén határidőül 1889. évi február hó 4-én délelőtt 10 órai megkezdéssel a zilahi kir. törvényszék területén fekvő Somlyó-Györtelek községéhez kitzetetik; az árverési feltételek pedig a következőkben állapittatnak meg.

I. Elárvereltetnek szükségesegetére a kikiáltási áron alul is végrehajtást szenvedő Gince Gavrilla nevén álló s a s.-györteleki 67. sztkvben foglalt ingatlanok és pedig:

1) a 104. 246. 1063. 1147. (1176. 1178.) 1145. és 1275. hr. sz. a. házas beltelek és külsőségekből álló ingatlanok 532 frt kikiáltási árban a (1176. 1178) hr. sz. részletre azonban a B. 2. alatt feljegyzett kisajátítása jog fentartásával;

2) u. a tkvben foglalt 513 hr. a szőlő 44 frt kikiáltási árban;

3) u. a tkvben, 110. a hrsz. belsőség 1 frt kikiáltási árban.

II. Árverelni szándékozik (kivétel nélkül) tartoznak a kikiáltási ár tizszázötölját készpénzben vagy ova-dekképes értékpapírban a bírósági kiküldött kezéhez bánatpénzü előre letenni; avagy az annak előzetes letétbe helyezéséről nyert elismervényt átadni.

III. Legtöbbet ígérő köteles a vételár felét a leütéstől egy, másik felét melybe a bánatpénz is beszámítandó, újabb 1 hónap alatt, mindenkor 6% kamattal a sz.-somlyói kir. adó mint letéthivatalnál az újabb letétkezelési szabályrendelet szerinti eljárással befizetni.

A többi árverési feltételek ezen bíróság telekhivatalában és a s.-györteleki községi előljáróságnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kir. járásbíró, mint tkvi hatóság. Sz.-Somlyón, 1888. november 21-én.

MILE MIHÁLY,

1—1

kir. járásbíró.